

Két összeillő ember Berettyóújfaluban

Nem először próbálkoztak egy Bihari Művésztelepet életre hívni Berettyóújfaluban, de az idei esztendő több volt mint próbálkozás.

Tamus István grafikusművészt a műfaji sokszínűség és a művészi következetesség jellemzi, és ezt a tudását megosztotta a telep alkotóival is. Augusztus végéig táborról táborra jár, felesége, **dr. Molnár-Tamus Viktória** pedig igyekszik az adminisztráció terheit levenni róla. Magam is táborlakó lévén és az évtizedes ismeretségünk okán tegeződöm mindkettőjükkel. Míg a telep vezetője útmutatásokat ad az alkotóknak, addig a feleség igazán meglep a nagyváradi kötődésével.

– A szüleim debreceniek, és én is itt láttam meg a napvilágot. Nagy szerelem volt az övék, de amilyen gyorsan jött, úgy el is illant. Elváltak. Nem is volt igazán apaképem. Négyévesen költöztünk el aputól, de mire elváltak, már hét lettem. Nagypámnál éltünk. Édesanyám sokat mesélt róla, de sohasem tüntette fel rossz színben. 1977-ben elkezdtem furulyázni a debreceni Lówy Sándor Úttörőházban. A neves helyi együttes, a Délibáb népzenei iskolát hívott életre, ott kedvünkre zenélhettünk. A legkisebb korosztály legjobbjai a Tücsök ze-

A Debrecen
Kultúrájáért díj
átadásakor

Fotók: magánarchívum

Tamus István és dr. Molnár-Tamus Viktória egy tavalyi visegrádi tárlaton

nekarban muzsikáltak, a középiskolás korúak pedig a Csobolyóban. Néptáncosokat kísértünk. Akkor volt a fénykora Csillebércnek és Zánkának, a két nagy úttörőtábornak. Mi mint „szolgáltatellátó tücsök” rendszeresen jártunk Zánkára muzsikálni. 1981-ben a vezetőnk nem tudott minket elkísérni, ezért a szülőket kérdezték meg, hogy ki vigyázza a hat gyerekre. Édesanyám jelentkezett. Nemcsak mi kerekedtünk fel, hanem velünk egy időben útnak indult egy másik busszal az úttörőház fúvószenekara is, amelynek Lobotka János Pál volt a karmestere, ő Nagyváradról jött át 1974-ben. Már az úton jól beszélgettek anyuval, és ez a kölcsönös szimpátia Zánkán ki is teljesedett olyannyira, hogy az egyhetes zánkai táborozás után hozzánk is költözött. 1982-ben összeházasodtak. Két nászútjuk volt, az egyik Riminiben, az olasz tengernél, a másik Erdélyen át egészen Konstancáig vezetett. Én akkor három hetet töltöttem el új nagymamámnál Nagyváradon, a Petőfi parknál laktam. Nagyon szerettem ott lenni, mert addigra már lett egy váradi magyar barátnőm is.

– *Hogyan ismerkedtetek meg Istvánnal?*

– A férjemet a tanítóképző főiskolán láttam meg rögtön az első tanítási napon, de amíg

(folytatás a következő oldalon)

Két összeillő ember Berettyóújfaluban

(folytatás az előző oldalról)

➤ odakerültem, volt egy nagy vargabetű az életemben. Erre azért volt szükség – mert nem hiszek a véletlenekben –, hogy Tamus Istvánt megismerjem! Nevelőapám érthetően a komolyzenei tanulmányok felé terelt. Ő a magasabb szintű zenei képzést Kolozsváron kapta, majd a nagyváradi filharmonikus zenekar timpanistája volt, és ezt folytatta Debrecenben is a MÁV Filharmonikus Zenekarnál. Szép, szép a népzene, mondta, de tanulni kell valami komolyabb hangszeren is. Így lettem fuvolista. Tanár szerettem volna lenni. Akkoriban még nem volt elkülönülve az előadói és a pedagógusi szak, így azzal szemben, aki tanítani szeretett volna, ugyanolyan színpadi követelményeket támasztottak, mint aki előadóművésznek készült. Ez egy kicsit kedvemet szegte. Nem jutottam be első próbálkozásra a zeneművészeti főiskolára sem a fuvola szakra, sem a karvezetésre. Szerencsére jelentkeztem a debreceni tanítóképzőbe, fel is vettek a pótfelvételin. '88-ban kezdtem a tanítóképzőt. István engem nem tanított, a folyosón láttuk meg egymást először. Nehezen indult a közös életünk, de az idő minket igazolt: immár 32. éve vagyunk együtt jóban-rosszban. 1996-ban kötöttünk házasságot, még ugyanabban az évben megszületett a lányunk, Elvira Viktória. Ő történész lett. Az alapszakot Leicesterben, Angliában végezte, a mesterit Leidenben, Hollandiában. Most doktorál Cambridge-ben, visszatért Angliába, mert ez volt a gyerekkori álma. Ármin Márk fiunk 2005-ben született, matematika-fizika tagozatos középiskolás a

In memoriam
Borbély Szilárd

debreceni Kossuth gimnáziumban, és óvodás kora óta arra készül, hogy Budapestre menjen egyetemre.

– *Tanítóként kezdél, de aztán módosult a pályád...*

– A főiskola után egy évig voltam egy zenei csapat napközis nevelője a gyakorlóiskolában, velük a mai napig tartom a kapcsolatot, de a következő évben bedobtak a mély vízbe. Első osztályt tanítottam, és egy év múlva már jöttek a hallgatók. Közben Egerben tanultam az ének-zenetanár szakon, mellette az egyetemen elkezdtem a művelődési és felnőttképzési menedzser szakot is. Még a lányommal voltam otthon, amikor a tanítóképző főigazgatója felhívott, hogy számít rám a főiskola pedagógia-pszichológia tanszékén. Sohasem gondoltam arra, hogy váltani fogok a tanítói státusból, mert szerettem az apróságokat, és hálás feladatnak tartom a gyerekekkel való foglalkozást. Nem mindenki örült a kinevezésemnek. Azt gondolták, István járta ki nekem az állást, de igyekeztem megfelelni az elvárásoknak. A tanítás mellett mindig fontosnak tartottam a tudományos munkát, és talán ennek köszönhető, hogy megszereztem a doktori címet. A kinevezésem óta eltelt 22 esztendő, és ott maradtam, nagyon megszerettem a felsőoktatás kihívásait is. A férjem néhány éve nyugdíjas, de ezt nem szabad mondani, hanem azt használom helyette, hogy szabadúszó művész, kiváló alkotó és közösség-szervező. Egész nyáron nincs megállásunk, mert egyik

Alkotótábori megbeszélés

A szerző felvétele

Tavaly a Kárpáti Gusztáv-
emlékgyűri
átvételekor
Berettyóújfaluban

tábor követi a másikat. Minden korosztállyal megtalálja a hangot, ezért sok felkérést kap, de ennyire zsúfolt nyarunk még sosem volt...

Sikerült elcsípnem a telep művészeti vezetőjét is, pedig egész héten nem volt megállása.

– Általános iskolában már rajzoltam, mert jó rajztanároim voltak: László Kókai Antal és Márkó Ferenc. Az egyik szobrászvényával volt megáldva, a másik pedig az akvarell szerelme volt. A gimnáziumban már eldőlt, hogy katoná nem lehetek, de apámnak volt egy oklevele a kiváló rajzkészségéről. Ez motivált, hogy ezen a területen járjam az utam. A középiskolás évek alatt sokat tanultam Tar Zoltántól, festészetet és grafikát, ez hozzájárult ahhoz, hogy sikeresen felvételizsem a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola rajz-földrajz szakára, 1986-ban pedig – a munkám mellett – a Magyar Képzőművészeti Főiskolán szereztem művészi rajz, művészettörténet és ábrázoló geometria szakos

Egy márciusi
újfalui tárlatnyitón
Lisztes Éva
és L. Ritók Nóra
között

tanári diplomát, ott Bráda Tibor volt a mesterm. 1980-tól a Debreceni Tanítóképző Főiskola Gyakorlóiskolájában kezdtem tanítani, mert szakmai gyakorlatot kellett szerezni ahhoz, hogy oktathassam a tanító szakos hallgatókat, majd a Rajz – Vizuális Nevelési Tanszék vezetője lettem főiskolai docensi beosztásban. 2000. október 22-én hívtuk életre művész barátaimmal a Grafikusművészek Ajtosi Dürer Egyesületét (GADE), azóta is működik. Kiadványok és kiállítások fémjelzik az útját. Nagyon sajnálom, hogy Burai István barátom, aki példaértékűen kivette a részét a közösség munkájából, már öt éve nem lehet közöttünk.

– *Nem vagy híján az elismeréseknek sem, az idén Debrecenben a Pro Urbe díjat vehetted át, 2021-ben pedig két kitüntetést is.*

– A Mednyánszky László-díjat 2020-ban ítélték meg, csak eltolódott egy évvel az átadása, ugyanúgy, ahogyan a Kárpáti Gusztáv-emlékgyűrűt is később vehettem át Berettyóújfaluban. Utóbbira nagyon büszke vagyok, hiszen a névadóját a barátomnak mondtam, és elismeréssel adózom neki a mai napig. Nemcsak a munkásságáért, hanem azért is, mert sok emberrel szeretettette meg a képzőművészetet. Az idei tábor egy kicsit az ő emléke előtt is tiszteleg. Hálával tartozom e díjat nekem ítélő kuratórium tagjainak, Kárpáti Mariann-nak, a művész özvegyének és Lisztes Évának, a berettyóújfalui Nadányi Zoltán Művelődési Ház vezetőjének. Nem először vagyok azonban a városban. 1980-tól több mint egy évtizedig itt talált otthonra a Bíró Lajos vezette Hajdú-Bihar megyei művésztelep, amelynek én is részese lehettem, s ahol Szabó László és Kapcsa János voltak a tanáraink. Ez viszonylag nagy telep volt, hiszen a létszám harminc-negyven fő között ingadozott. Fiatalkorúak és idősek egyaránt voltak a táborlakók között. A Porkoláb Lajos vezette művelődési ház mindent megtett, hogy otthon érezzük magunkat a városban. Két hétig tartott akkor a telep, és mindkét szerdán konzultációs nap volt. Műteremről műteremre jártunk, meghallgattuk a tanáraink véleményét, kritikáját. A végén Lukács Gábor kollégámmal ketten irányítottuk a szakmai munkát. Örülök, hogy az idén ismét létrejöhettek egy művésztelep Berettyóújfaluban. Nem gondoltam volna, hogy ilyen szép alkotások fognak kikerülni ebből a műhelyből. Eddig is sok tanítványomból lett alkotóművész, rajztanár vagy vizuális szakember, remélem, számuk még tovább gyarapszik.

Kocsis Csaba